

GÜNEŞ

TÜRKİYE AZERBAIJAN ORTAK YAYIN

MART 2025 SAYI 4

TÜRK'ÜN BAYRAMI NEVRUZ-YENİGÜN

Kutlu Olsun

*Genel Yayın
Yönetmeni*

Güneş Yılmaz

*Yayın Kurulu
Z. Safaroğlu
B. Yılmaz*

*Çizim ve Fotoğraf
M. Ertan
Editör
Hakan Yılmaz
Tasarım
D. Ertürk*

*İki ayda bir yayınlanan süreli yayın
İletişim*

gunes_dergi

dergigunes@gmail.com

DEĞERLİ OKUYUCULAR! ...

Nevruz bayramı arifesinde sizlerle buluşan GÜNEŞ dergisi, baharın muhteşem neşesi ve mutluluğuyla sizleri selamlıyor.

Nevruz yeni bir gün, Nevruz yeni bir hayat, yeni bir düşünce, yeni dilektir! . Nevruz bayramı Türklerin en eski ve en güzel bayramlarından biri olup doğanın, yeniden doğuşun ve varoluşun simgesidir. Dünyamıza bahar geliyor Mevsimlerin güzeli bahar! Çiçeklerin hoş kokusuyla büyülediğimiz, doğanın güzelliğine hayran kaldığımız güzel bahar!

Sevgili okuyucular!

Sizlerle buluşmamız aynı zamanda tüm İslam alemi için kutsal olan "Onbir Ayın Sultanı" Ramazan ayına denk geliyor. Böylece Duanın Tanrı'ya daha yakın olduğu mukaddes bir ayda, rahmet, şefkat, temizlik ve huzur ayında sizlerle buluşuyoruz.

Güneş dergisi olarak tüm dünyada yaşayan Türkleri bu kutsal ve muhteşem bayramlar münasebetiyle yürekten kutluyor, Türk dünyasına barış, sağlık ve güvenlik diliyoruz!.

Ocaklarınız yanar olsun! Sofralarınız bereketli olsun! Bayramlarınız kutlu olsun! Tanrı Türk'ü korusun!.

GÜNEŞ YILMAZ

İçindekiler

1. <i>Türklerde Nevruz</i>	4
2. <i>Çanakkale Savaşı ve Mustafa Kamal</i>	13
3. <i>Terörsüz Türkiye!</i>	18
4. <i>İğdir - Nahçıvan Qaz Kemerinin Açılışı Gerçekleşti</i>	19
5. <i>Neçip Fazıl Kısakürek ve Bahtiyar Vahapzade</i>	21
6. <i>Türk Bilim adamı-Aziz Sancar</i>	27
7. <i>Polat Bülbüloğlu- 80</i>	29
8. <i>Türk Folkloru</i>	35
9. <i>Nergis Çiçeği</i>	39
10. <i>Azerbaycan Tarihinde iz koyan Kadınlar</i>	41
11. <i>Hoş Geldin Ramazan</i>	43

TÜRKLERDE NEVRUZ

Türk halklarının kültürel mirasında derin kökleri olan, Nevruz her yıl ilkbahar ekinoksunda kutlanan bu bayram, yalnızca baharın gelişini değil aynı zamanda yenilenmeyi, bağımsızlığı ve kültürel çeşitliliği de sembolize eder. Nevruz'un tarihsel kökenlerini, Türk ülkelerindeki çağdaş kutlamalarını, bayrama atılan sembolizmi, politik ve sosyal etkilerini ve küresel ölçekte tanınmasını karşılaştırarak Nevruz'un Türk halklarının yaşamlarındaki çok yönlü önemini ve kültürel bir mihenk taşı olarak kalıcı mirasını takdir edebiliriz. Türk yaratılış destanlarına, efsanelerine, Ergenekon'a, beş bin yıllık Türk tarihine dayanan, Türk gelenekleriyle zenginleşen Nevruz, Hunlardan günümüze kadar farklı isimlerle kutlanmıştır. Novruz bayramı Azerbaycan Türkçesinde 'novruz'; Kazak Türkçesinde 'navruz'; Kırgız Türkçesinde 'noruz'; Özbek Türkçesinde 'nevroz'; Türkmen Türkçesinde 'novruz'; Başkurt Türkçesinde 'nauruz'; Tatar Türkçesinde 'nevruz'; Uygur Türkçesinde 'noruz' şeklinde telâffuz edilmektedir.^{(Ercilasun vd.1991:648-649).} Nevruz'un tarhinin Zerdüşt'likle ilişkilendirilmesini bazı akademisyenlerin Nevruz'un bir Pers icadı olduğunu iddia etmesine bakmayarak, bayramın köklerinin On İki Hayvanlı Türk Takvimleri'nde olduğu ve Türkler arasında erken tanındığını göstermektedir (Nevruz Celebrations in Türkiye and in Central

millî bir bayram olduğu”, ”Aslında Nevruz’un ne İslâm tarihiyle ne de Zerdüştlikle ilgisinin olmadığı”, Nevruz’un menşeinin ilk Türklerin yaratılış destanlarına kadar uzandığı” bilinmektedir. Çağdaş ortamlarda, Nevruz kutlamaları Türk milletleri arasında önemli ölçüde farklılık gösterir ve her biri şenliklere kendi benzersiz kültürel unsurlarını aşılar. Tüm kutlamalarda ortak olan, her bölgenin belirli kültürel kimliğini yansıtan geleneksel danslar, oyunlar, semboller ve edebi ürünlerdir (Nevruz Among the Turks from the Past to the Present.

www.researchgat.)

<https://www.google.com/>

Nevruz bayramının Türk kültürlerindeki tarihi, tarihi kökenlerin, çağdaş uygulamaların ve derin sembolizmin zengin bir etkileşimini ortaya koymaktadır. Nevruz dünya çapında tanınmaya ve kutlanmaya devam ederken, insanları yenilenme ve dayanıklılık ortak değerlerinde birleştiren hayati bir kültürel mihenk taşı olmaya devam etmektedir.

"Büyük bir manevi güce sahip olan Nevruz Bayramı, büyük dedelerimizden bize kalan en güzel miras olup, tüm zenginliğiyle Azerbaycan halkının milli ruhunu ve değerlerini yaşatmaktadır. Doğanın uyanışını, varoluşun yeniden canlanışını müjdeleyen Nevruz Bayramı, eski çağlardan beri hayatımıza ve geçmişimize girmiş, insanlara aydınlık bir yarın ve mutlu bir geleceğe dair netlik ve inanç duygusu vermiştir. Nevruz bizim milli bayramımızdır. Bağımsız Azerbaycan için bundan daha değerli bir bayram olamaz!"

Haydar Aliyev

Nevruz bayram'ı yazın başlangıcını ve ekinoksu (20 veya 21 Mart'tan 25 Mart'a kadar) kutlayarak baharın gelişini simgelemektedir. Azerbaycan'da "Bahar Bayramı" ve "Nevruz Bayramı" olarak kutlanan bu bayram, 30 Eylül 2009 tarihinde UNESCO tarafından somut olmayan kültürel miras listesine alınmış ve 23 Şubat 2010 - 21 Mart tarihleri arasında "Uluslararası Nevruz Günü" ilan edilmiştir.

<https://www.google.com/search?sc>

Nevruz ile ilgili kaynaklarda daha ayrıntılı açıklamalar ve bilgiler, 11. yüzyıl Arap tarihçisi Ebu Reyhan el-Biruni'nin (973-1048) "Kanuni-mesudi", "Attafhim", Ö. Hayyam'ın (1045-1131) "Nevruzname"sinde ve yine Arap tarihçi Nizamül-Mülk'ün "Siyasatname" adlı eserinde yer almaktadır

<http://anl.az/download/meqale/azerbaycan/a>.

Azerbaycan'da 25 Şubat - Su çerşenbesi, 4 Mart - Ateş çerşenbesi, 11 Mart - Rüzgar çerşenbesi ve 18 Mart - İlahir (toprak) çerşenbesi olarak kutlanmaktadır. Azerbaycan'dan Prof. Güllü Yoloğlu; Çerşenbelere "ateş", "rüzgar", "su" ve "toprak" gibi elementlerin adlarının verilmesi geleneğinin ise 1992 yılında başladığını söylüyor.

“Nevruz bayramında son dört çarşambaya özellikle Azerbaycan kültüründe farklı bir önem verilir.”Çersenbeler'e verilen isimler cemrelerdir. Cemre ateştir, sıcaklıktır, güneştir. Yeni bir element üç elementi uyandırıyor, onlara hayat veriyor ve bu süreç 6 Mart'ta sona eriyor” (<https://news.milli.az/society/39249.html>).

Azerbaycan . Bakü <https://www.bbc.com/azeri/azerbaijan-39266969>

Nevruz sadece bir bayram değil, aynı zamanda zengin manevi değerler taşımakadı. Azerbaycanlı Prof. Azat Nebiyev Nevruz bayramının ahlaki değerlerinden bahsederken şunları söylüyor: "Tatilin dayandığı ahlaki değerler çemberi geniştir. Nevruz gelenekleri öncelikle emeği insan yaşamının ve faaliyetinin temel ahlaki değeri olarak sunar.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı . İlham Aliyev Ve Mehriban Aliyeva Novruz şenliyinde.

<https://president.az/az/articles/view/27508>

Nevruz felsefesine göre insanın yüksek refaha ve mutlu bir yaşama ulaşması, onun toprakta çalışma ve ürün yetiştirme arzusuyla ilişkilidir. Bu buluşma Nevruz şarkılarına, deyişlerine, meydan gösterilerine geniş ölçüde yansıyor. Nevruz'un önde gelen bir ahlaki toplantı olarak sunduğu ikinci

<https://www.turk.az/prezident-ilham->

değer, suyun, ahşabın, havanın ve toprağın saflığının korunması, köken ve yaratılışla ilgili dünyevi değerlere saygı ve sevginin telkin edilmesidir. Nevruz değerleri arasında temizlik çağrısı da güçlüdür” (http://anl.az/down/meqale/azerbaycan/).

Azerbaycan'da Nevruz bayramı Türkiye'ye göre nisbeten daha yaygın olarak kutlanmaktadır. Nevruz bayramında çarşamba gününden itibaren insanlar evlerini, bahçelerini temizlemeye başlıyor. Bayramda çeşitli tatlılar, baklava, shakerbura, gogal, şekerli ekmek ve b. ikram edilir. Pilav pişirilir, rengarenkyumurtalar boyanır, mumlar yakılır, şenlik ateşleri yakılır.

<https://www.trthaber.com/foto-galeri/azerbaycanda-nevruz-bayrami-kutlaniyor/63665/sayfa-2.html>

Nevruz öncesi ölenlerin ruhları anılıyor, akrabalar birbirlerini ziyaret edip sadaka gönderiyor. Ocak kalanır. Genç, yaşlı herkes niyetle ateşin üzerinden atlıyor.

“Ağırlığım, uğurluğum,

ağrım, acım, azarım,

bézarım tökül (Efendiye, 1985, s. 9).

veya;

Ağrım, uğrum tökülsün,

Oda düşüb kül olsun.

Yansın alov saçlsın,

Menim baxtım açlsın (Ahundov, 1978, s. 27).

Nevruz bayramında şenlikler yapılır, ulusal halk oyunları ve "Hakışta", "Banovsha", "Diredoyme", "Tembel kardeş", "Kosa-kosa" kibi oyunlar oynanır. İslam öncesi Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan Nevruz, yeniden doğuşun simgesidir. Buna göre eski Türk kültürünün özel bir günü olarak kutlanan Nevruz, İslam döneminde Türk devletlerinin kültüründe de yerini almıştır.

<https://www.facebook.com/photo.php>

Anadolu'da Nevruz bayramı ile ilgili kutlamalar Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde de yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı sonrası döneminde de devletin kurucusu M.K. Atatürk, bu kadim Türk bayramını sahiplendi ve bu Türk geleneğinin sürdürülmesini ve kutlanmasını mümkün kıldı. Türk milletinin önderi Mustafa Kemal Atatürk'ün katılımıyla (22 Mart 1922) Ankara'da Nevruz kutlamaları yapıldı ve bu kutlamalara bizzat Atatürk katıldı.

Azerbaycan ve Türkiye'de Nevruz bayramının adetleri hemen hemen aynıdır. Özellikle "İğdır" ve çevresi. İğdır'da Nevruz bayramı ile ilgili geçirilen adetlere nezer yetirsek ne kadar bir birine yakın olduğunu açıkça göre biliriz. Türkiye'den Prof. Enver Aras bu konuda yazıyor:

<https://www.google.com/search>

"Azerbaycan'da yapılan uygulamaların hemen hemen aynısı İğdır ve çevresinde de yapılıyor. Azerbaycan'da "Geçen Perşembe" akşamı gerçekleştirilen "kapı çalma" geleneğine İğdır ve çevresinde "kulak asma" adı veriliyor. İğdır'da da Nevruz'dan bir gün öncesine baca-baca adı verilir. İğdır ve çevresinde yumurtalar Azerbaycan'da olduğu gibi çeşitli renklerle boyanmaz. Sadece saman ve soğan kabuğuyla suda pişirilerek boyanır ve 'baca baca' günü veya gecesi dolaşan çocuklara 'bayramçalık' adıyla bilinen hediye olarak verilir (Aras, 2021).

Türk dünyasının ortak kültürel mirası olan Türk milletinin tarihî açıdan en güzel ve müstesna âdetlerini barındıran Nevruz bayramını korumak,

yaşatmak, millî ve manevi değerleri yaşatan bu bayramı gelecek nesillere aktarmak, şimdiki nesillere düşmektedir.

<https://www.milliyet.com.tr/verel-haberler/igdir/igdirde-nevruz-coskusu-10685810>

Güneş dergisi adına tüm Türk dünyasının Nevruz bayramını kutluyor, dünyanın her yerinde yaşayan Türkleri sevgiyle selamlıyor, onlara sağlık, bol rızık, refah, güven, neşe, sevgi ve mutluluk diliyoruz.

Nevruz bayramınız kutlu olsun!

Güneş Yılmaz

Çanakkale Savaşı ve Mustafa Kemal

<https://www.gha.com.tr/ozel-haber-roportaj/>

Çanakkale Boğazı'nda bulunan Gelibolu Yarımadası, deniz yollarını kontrol etmek ve asker hareketlerini kolaylaştırmak için hayati önem taşıyordu. Bu önem, Müttefik Devletleri'nin yarımadaı güvence altına almayı ve nihayetinde Konstantinopolis'i ele geçirmeyi amaçlayan bir sefer başlatmalarına yol açtı. Gelibolu seferi, Osmanlı İmparatorluğu'nu zayıflatmak ve Doğu Cephesi'nde mücadele eden Rusya'ya destek sağlamak için tasarlanmıştı.[1] Gelibolu'nun coğrafi konumu, onu yalnızca askeri operasyonlar için değil, aynı zamanda Müttefiklerin İttifak Devletleri'ne karşı yeni bir cephe kurma özelemleri için de önemli bir yer haline getirmiştir. Gelibolu Muharebesi'nde yer alan kilit oyuncular arasında hem Müttefik hem de Osmanlı taraflarından önemli askeri liderler vardı[2]. Daha sonra Atatürk olarak tanınacak olan Mustafa Kemal, yarımadanın savunulmasında önemli bir rol oynadı. 19. Tümen komutanı olarak Kemal, Müttefiklerin amfibi saldırılarını engellemekten sorumluydu. Arazinin derin anlayışı ve kuvvetlerinin stratejik konumu, düşmanın ilerlemelerine etkili bir şekilde karşı koymasını sağladı. Diğer önemli şahsiyetler arasında Osmanlı savunma çabalarına katkıda bulunan Cevat Paşa ve askeri stratejilerin koordinasyonunda yardımcı olan Alman subayları vardı. Osmanlı ve Alman kuvvetleri arasındaki bu iş birliği, kampanyanın sonucunu şekillendirmede etkili oldu. Gelibolu kampanyası sırasındaki önemli olayların zaman çizelgesi, çatışmanın yoğunluğunu ve

karmaşıklığını vurgular[3]. Savaşın deniz aşaması, Müttefik deniz kuvvetlerinin Osmanlı tahkimatlarına saldırılar başlatmasıyla 19 Şubat 1915'te başladı. İlk başarıların ardından, ANZAK birliklerinin yarımada'nın çeşitli noktalarına çıkmasıyla kara saldırısı 25 Nisan 1915'te başladı. Savaş ilerledikçe, Mustafa Kemal'in 1 Haziran 1915'te Albaylığa terfisi ve Ağustos'ta Anafartalar Komutanlığı'na atanması da dahil olmak üzere önemli olaylar yaşandı[4].

<https://mustafakemalim.com/cana>

Sefer, nihayetinde Müttefik kuvvetlerinin Aralık 1915'te Gelibolu Yarımadası'ndan tahliye edilmesiyle sonuçlandı ve Müttefikler için önemli bir yenilgi ve savaşta bir dönüm noktası oldu[3]. Mustafa Kemal: Mustafa Kemal Atatürk'ün erken yaşamı ve askeri geçmişi, Gelibolu Muharebesi sırasında bir lider olarak gelecekteki önemi için güçlü bir temel oluşturdu[5]. 1881'de Selanik'te doğdu ve askeri kariyerini sürdürdü ve 1905'te İstanbul'daki Harp Akademisi'nden kurmay yüzbaşı olarak mezun oldu. Bu eğitim geçmişi, ona I. Dünya Savaşı sırasında paha biçilmez olduğu kanıtlanacak temel stratejik ve taktik beceriler kazandırdı. İlk deneyimleri arasında, Edirne'nin Bulgar işgalinden savunulması gibi önemli askeri angajmanlar vardı ve bu da ona Gelibolu Yarımadası'nın arazisi ve stratejik önemi hakkında derin bir anlayış sağladı[6]. Bu bilgi, daha sonra sefer sırasında komuta kararlarında önemli bir rol oynayacak ve yetenekli bir askeri lider olarak ününü sağlamlaştıracaktı. Gelibolu Harekatı sırasında Mustafa Kemal'in liderliği, kesin bir Osmanlı zaferinin güvence altına alınmasında

etkili oldu[3]. 19. Tümen komutanı olarak görev yaparken, Müttefik kuvvetlerinin 25 Nisan 1915'teki çıkarmaları da dahil olmak üzere çok sayıda zorlukla karşı karşıya kaldı. Olağanüstü taktiksel zekâ gösteren Kemal'in öngörüsü, düşmanın hareketlerini tahmin etmesini ve etkili bir şekilde karşılık vermesini sağladı. 57. Alay'a verdiği ünlü "Size ölmenizi emrediyorum" emri, onun özverisini ve zor koşullar altında birliklerine ilham verme yeteneğini örneklendirdi[7]. Karşı saldırıları koordine ederek ve Kocaçimentepe-Conk Bayırı hattı gibi kritik noktalarda Müttefik kuvvetlerini başarıyla püskürterek Kemal, hem askerlerinden hem de çağdaşlarından saygı ve hayranlık kazanarak, kampanyada kilit bir figür olarak kendini kanıtladı[8]. Mustafa Kemal'in Gelibolu Muharebesi sırasında komutasını tanımlayan liderlik nitelikleri çok yönlüydü ve stratejik içgörüsünü ve kararlı kararlılığını sergiliyordu[9]. Savaş alanını değerlendirme yeteneği, savaş oyunlarındaki deneyimiyle birleşince, düşmanın stratejilerine karşı etkili karşı önlemler geliştirmesini sağladı[10]. Askeri hünerinin ötesinde, Kemal'in karizması ve iletişim becerileri, yoğun çatışma durumlarında moralin korunması için elzem olan birlikleri arasında güçlü bir sadakat duygusu oluşturdu. Eylemleri yalnızca Osmanlı kuvvetlerinin başarısına katkıda bulunmakla kalmadı, aynı zamanda modern Türkiye'nin kurucusu olarak yükselişinin sahnesini hazırladı; çünkü Gelibolu Harekatı, bir lider ve vizyon sahibi olarak yeteneklerini sergileyerek onu ulusal bir kahramana dönüştürdü[11].

<https://www.healthworldnews>

Kullanılan Askeri Stratejilerin Analizi; Müttefik Kuvvetler, Çanakkale Boğazı'nın kontrolünü ele geçirmeyi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul'u ele geçirmeyi amaçlayan iddialı planlarla Gelibolu Harekatı'na girdiler[3]. Stratejileri, Doğu Cephesi'ne güvenli bir tedarik yolu sağlayacağı beklentisiyle önce bir deniz saldırısı, ardından bir kara harekâtı başlatmaktı.

İlk deniz saldırısı 18 Mart 1915'te başladı, ancak Osmanlı Donanması tarafından yürütülen mayın döşeme operasyonları da dahil olmak üzere güçlü Osmanlı savunmaları nedeniyle önemli zorluklarla karşı karşıya kaldı[11]. Bu aksiliklere rağmen, Müttefikler 25 Nisan 1915'te 410.000'den fazla İngiliz ve 79.000 Fransız askerinin konuşlandırıldığı sayısal üstünlüklerinin hızlı bir zafere yol açacağına inanarak kara harekâtına devam ettiler[12]. Ancak, Osmanlı kuvvetlerinin kararlılığını ve stratejik yeteneklerini hafife aldıkları için planlama hatalıydı. Müttefik taktiklerinin aksine, Osmanlı savunma stratejileri etkili liderlik ve değişen savaş alanı koşullarına uyarlanabilir tepkilerle karakterize edildi[13]. Liman von Sanders komutası altında, Osmanlılar Gelibolu Yarımadası'nın coğrafi avantajlarından yararlanan bir savunma stratejisi uyguladılar. Müttefiklerin amfibi operasyonlarına karşı koymakla görevlendirilen Mustafa Kemal, bu savunmayı düzenlemede önemli bir rol oynadı[10]. Arıburnu, Anafartalar ve Kireçtepe bölgelerindeki kritik müdahaleleri, Müttefiklerin ilerlemesini engellemede ve savaşın gidişatını değiştirmede belirleyici oldu[10]. Gelibolu Harekatı, çatışmanın gidişatını belirleyen birkaç önemli savaş ve dönüm noktasıyla işaretlendi[14].

En dikkat çekenlerden biri, 2. Anzak Tümeni'nin Conkbayırı'na bir saldırı başlatmasıyla 6 Ağustos 1915'te başlayan genel taarruzdu. Ancak bu saldırı, Osmanlı birliklerinin kararlılıklarını ve taktiksel becerilerini gösteren sert bir direnişle sonuçlandı[15]. Uzun süren çatışma, her iki tarafta da ağır kayıplara yol açtı ve Müttefikler, 57.000'i ölü olmak üzere yaklaşık 195.000 kayıp verdi[16]. Osmanlıların uyguladığı sert mücadele ve amansız strateji, Müttefiklerin ilerlemesini durdurmakla

kalmadı, aynı zamanda Mustafa Kemal'in zorlu bir askeri lider olarak itibarını da sağlamlaştırdı ve nihayetinde harekâtın sonucunu ve bölgenin geleceğini şekillendirdi. Sonuç olarak, Gelibolu Muharebesi hem I. Dünya Savaşı'nda hem de modern Türkiye'nin şekillenmesinde önemli bir an olarak durmaktadır. Bu harekâtın stratejik önemi yalnızca savaşın gidişatını etkilemekle kalmamış, aynı zamanda savaş sırasında erken dönemdeki askeri hünerleri ve yenilikçi taktikleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk olarak geleceğinin temelini oluşturan Mustafa Kemal'in olağanüstü liderliğini de vurgulamıştır.

1. *Gelibolu'nun I. Dünya Savaşı Öncesinde, Çağlar Boyunca.eksiseyler.com*
2. *Çanakkale Savaşı'nda görev yapan Türk komutanları kimler?.www.haberturk.com*
3. *Çanakkale Savaşı. tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ana*
4. *Kronoloji - Millî Eğitim Bakanlığı. www.meb.gov.tr/ataturk/Hayati/Kronoloji*
5. *Mustafa Kemal Atatürk'ün askerî hayatı.tr.wikipedia.org*
6. *çanakkale savaşları'nda mustafa kemal'in rolü. dergipark.org.tr/tr/download/article-file/58607*
7. *Çanakkale'nin kahraman birliği '57. Alay'. www.aa.com.tr*
8. *Atatürk'ün Çanakkale Savaşı'ndaki rolü. www.cumhuriyet.com.tr*
9. *mustafa kemal'in çanakkale savaşlarında gösterdiği liderlik dergipark.org.tr/tr/pub/atauniad/issue/2367/30334*
10. *Çanakkale Cephesi'nde Mustafa Kemal (ATATÜRK). ataturkansiklopedisi.gov.tr*
11. *Birinci Dünya Harbi Çanakkale Savaşları'na Genel Bakış. dergipark.org.tr/tr/download/article-file/45159*
12. *100 soruda - çanakkale muharebeleri. (n.d.) geri alındı February 8, 2025, itibaren canakkaletarihialan.gov.tr*
13. *Çanakkale Savaşı: Stratejik Bakış Açısı ile - Strateji & Finans. (n.d.) geri alındı February 8, 2025, itibaren www.stratejivefinans.com*
14. *Kronolojik Çanakkale Savaşları Tarihi (3 Kısım 1914. atamdergi.gov.tr/tam-metin/204/tur*
15. *Çanakkale Muharebeleri ve Mustafa Kemal. canakkalesavaslar.comu.edu.tr*
16. *Çanakkale Muharebeleri ve Mustafa Kemal. dergipark.org.tr/tr/download/article-file/45150*
Savaşı Devletlere Ders, Milletlere "ruh" ve "kimlik

Hakan Yılmaz

Terörsüz Türkiye!...

Türkiyenin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan;

“ Terörsüz Türkiye hedefimizi gerçekleştireceğiz”!

"Terörle siyaset, terörle demokrasi aynı anda bir arada bulunamaz. Bunun için 'Ya terör ya demokrasi' diyoruz, 'Ya silah ya sivil siyaset' diyoruz. Şunun bir defa altını kalın çizgilerle tekrar çizmek olmak üzere, Türkiye'nin safralarından kurtulması gerekiyor. Terörün, şiddetin, silahın karanlık gölgesinin ülkemizin ve bölgemizin üzerinden tamamen çekileceği günler inşallah çok yakındır”.

Recep Tayyip Erdoğan

1. Ankara Spor Salonu'nda düzenlenen AK Parti 8. Olağan Büyük Kongresi'nde yaptığı konuşma, 2025

Iğdır- Nahçıvan Qaz Kemerinin Açılışı Gerçekleşdi

<https://respublika-news.az/az>

Bu görüşme iki dost, iki kardeş devletin, Türkiye ve Azerbaycan devletlerinin birliğinin bir başka tezahürüdür.

‘5 Mart 2025'te Azerbaycan ve Türkiye Cumhurbaşkanılarının iştiraki ile Ankara'da Iğdır-Nahçıvan gaz boru hattının video bağlantılı açılış töreni düzenlendi.

İlham Aliyev; *"Bugün açılışına katıldığımız proje Nahçıvan'ın enerji güvenliğini sağlayacaktır. Çünkü Azerbaycan'dan gelen gazın takas yoluyla Türkiye'den Nahçıvan'a aktarılması Nahçıvan'ı bu probleminden kurtaracak. Bugünkü tören bir kez daha Türkiye-Azerbaycan birliğini, dostluğunu, kardeşliğini gösteriyor, bunun görünür tezahürüdür.*

Eminim ki Nahçıvan'da yaşayan 500.000'e yakın hemşehrimiz, bugün güzel Ramazan ayında bu töreni bayram olarak kutlayacaklardır. Tüm bu çalışmalara katılan yoldaşlarımıza, dostlarımıza şahsım adına teşekkürlerimi sunuyorum. İnşaat çalışmaları kısa bir süre, bir yıldan biraz fazla sürdü ve biz de şimdiden bu muhteşem törene katılıyoruz. Bu muhteşem etkinlikten dolayı her birimizi, Türkiye'yi ve Azerbaycan'ı bir kez daha yürekten kutluyor, milletlerimize ve devletlerimize yeni başarılar diliyorum."

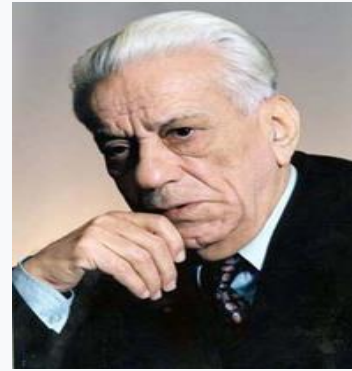
Recep Tayyip Erdoğan; *"Bugünkü törenin Türkiye-Azerbaycan kardeşliğini daha da güçlendireceğine inanıyorum..."Türkiye ve Azerbaycan barıştan, istikrardan ve refahtan yanadır. Biz sadece bölgemizde barış istiyoruz, işbirliği istiyoruz, hep birlikte kalkınmak istiyoruz.*

...Bu duygularla bugünkü törenin Türkiye-Azerbaycan kardeşliğini güçlendireceğine inanıyorum. Bu önemli projenin hayata geçmesinde emeği geçen herkesi, çalışan olsun mühendis olsun tüm kurumlarımızı ilgilerinden dolayı kutluyorum. Rabbim birliğimizi, beraberliğimizi, sevgimizi daim kılsın. Projenin tüm bölgeye hayırlı olmasını diliyorum"...

Hayırlı olsun!

Necip Fazıl Kısakürek ve Bahtiyar Vahapzade

B. Vahapzade-100

*Allah'ım! Senden ne gelecekse gelsin
Sen ki Rahmetinle de kahrınla da
güzelsin...*

*İdrakda yol açmış geceden gündüze,
Allah!
Güldürmesen öz könlünü, gülmez üze ,
Allah!...*

[Bir gün Azerbaycan'ın, Türk dünyasının büyük şairiyle röportaj yapan Türk gazeteci Bakhtiyar Vahabzade'ye; "Siz bizim Türk şairi Necip Fazıl Kısakürek'e ne kadar benzediğinizi biliyor musunuz?" ...diye heyecan ve şaşkınlığını gizleyemiyor.]

Güneş dergisinin bu sayısında bu iki büyük Türk şairinin yaratıcılığına birge göz atalım;

Bahtiyar Vahapzade ve Necip Fazıl Kısakürek, Türk edebiyatının iki önemli ismidir ve her biri benzersiz ancak yankı uyandıran yaratıcı ifadeleriyle silinmez bir iz bırakmaktadır. Farklı geçmişlerine ve edebi yörüngelerine rağmen, her iki yazar da insan durumunu, kültürel kimliği ve toplumsal eleştiriyi araştıran temaları araştırmaktadır. Eserleri, zamanlarının sosyo-politik manzaraları içinde bireylerin karşılaştığı varoluşsal ikilemleri yansıtan bir ayna görevi görmektedir. Bu paralellikleri çizerek, her iki yazarın da Türk edebiyatının zengin dokusuna nasıl katkıda bulunduğunu, her birinin benzersiz ancak birbirine bağlı mercekleriyle hayatın karmaşıklıklarında nasıl gezindiğini daha iyi takdir edebiliriz.

Necip Fazıl Kısakürek'in Yaşamı ve Eserlerine Genel Bakış

1904'te İstanbul'da doğan Necip Fazıl Kısakürek, iyi eğitilmiş bir aileden geliyordu ve bu da onu küçük yaştan itibaren çeşitli kültürel ve entelektüel etkilere maruz bıraktı. Saygın kurumlarda aldığı eğitim, ona hem Batı hem de Doğu edebiyatı konusunda sağlam bir temel sağladı. Özellikle, Kısakürek'in tasavvuf ve İslam felsefesine erken yaşta maruz kalması, sonraki çalışmalarını önemli ölçüde etkiledi. Bu biçimlendirici deneyimler, kariyeri boyunca şiirine nüfuz edecek olan yaşam, sanat ve maneviyat konusundaki benzersiz bakış açısına katkıda bulundu. Kısakürek'in şiirindeki ana temalar, varoluş, inanç ve toplumsal konular hakkındaki karmaşık görüşlerini yansıtır.

(Türk Dili ve Edebiyatı 1. dönem ders.mus.meb.gov.tr) Çalışmalarının merkezinde, hızla değişen bir dünyada daha derin anlamlar arayan okuyucularla yankılanan bir motif olan materyalizm ve maneviyat arasındaki mücadele yer alır. Şiirleri sıklıkla bireysel ve toplumsal beklentiler arasındaki gerginlikle boğuşur ve modern Türk kimliğiyle yaşadığı çatışmaları yansıtır. Başlıca temalar şunlardır: - Gerçek ve özgünlük arayışı - Modernitenin ve hoşnutsuzluklarının eleştirisi - Aşk ve özlemin keşfi. Bu temalar yalnızca Kısakürek'in edebi yeteneğini sergilemekle kalmaz, aynı zamanda insan durumunu derin ve düşündürücü bir şekilde incelemeye olan bağlılığını da ortaya koyar. Kısakürek'in Türk edebiyatına katkısı önemlidir, çünkü Cumhuriyet Dönemi'nin önde gelen şairlerinden biri olarak kabul edilir (Şiirde Duygu-Düşünce Diyalektiği ve Bahtiyar).

Hece ölçüsünü zengin imgeler ve felsefi alt tonlarla birleştirerek yenilikçi bir şekilde kullanması Türk şiiri için yeni bir standart belirledi. Geleneksel halk şiirini modern şiir biçimleriyle birleştirmede etkili oldu ve bu da daha zengin ve daha çeşitli bir edebi manzaraya izin verdi. Ayrıca eserleri nesiller boyu şair ve yazarlara ilham vererek onları varoluşçuluk ve maneviyat temalarını keşfetmeye teşvik etti. Kısakürek'in etkisi şiirin ötesine uzanır; Aynı zamanda şiirde kullanılan isimlerinden biri olup, Türk oyun yazarı, deneme yazarı ve Türk edebiyatının külliyatındaki yerini sağlamlaştırmıştır. N. F. Kısakürek'in

şairlerine büyük bir sevgi besleyen türk halkı , edebi camiye onun şairliğine her zaman büyük deyer vermişdiler .

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Necip Fazıl Kısakürek'in şairliğini çok yüksek qiymetlendirerek onu "Şairlerin Sultanı" adlandırmıştı.aydınlattığı bilincini harekete geçirdiği bir gerçektir," dedi (<https://www.birgun.net/haber/erdogan>).

Bahtiyar Vahapzade'nin Yaşamı ve Eserlerine Genel Bakış

Bahtiyar Vahapzade'nin geçmişi ve kültürel etkileri, edebi sesini ve tematik kaygılarını şekillendirmede önemli bir rol oynar (*Şiirde Duygu-Düşünce Diyalektiği ve Bahtiyar*).Azerbaycan'da doğan Vahapzade, özellikle 1980'lerdeki ulusal uyanış sırasında memleketinin sosyo-politik manzarasından derinden etkilenmiştir(Ortak Derslere Ait Kazanım Ve Açıklamalar ttkb.meb.gov) Şiirleri, sıklıkla Türkçe konuşan halklar arasındaki birlik özlemini yansıtır ve dilin kültürleri ve kimlikleri birbirine bağlayan bir köprü olarak önemini vurgular (Bahtiyar Vahapzade'ye Göre

Türk Birliğinin Kültürel Zemini. dergipark.org.tr/tr/pub/erdem/issue/).

. Bu kültürel arka plan, yalnızca konularını şekillendirmekle kalmadı, aynı zamanda halkının mücadeleleri ve özlemleriyle yankı bulmaya çalışırken şiirsel tarzını da şekillendirdi. Kimlik ve birlik temalarını ele alarak, Vahapzade'nin çalışması, kültürel dayanışmayı ve ulusal gururu savunmada edebiyatın gücüne bir kanıt olarak hizmet eder. Bahtiyar Vahapzade'nin şiirindeki temel temalar ve üslup öğeleri, varoluşsal sorgulamalar ve kültürel kimlikle derin bir etkileşimi ortaya koyar. Şiirleri genellikle insan varoluşunun karmaşıklıklarını araştırır ve nesiller boyunca okuyucularda yankı bulan insan durumuna dair derin bir endişeyi yansıtır. Vahapzade'nin üslup yaklaşımı, halk şiirinden yararlanırken çağdaş şiir biçimlerini de benimsediği için geleneksel ve modern etkilerin bir karışımı ile karakterize edilir. (1)

Dili kolektif bilinci ifade etme aracı olarak kullanma taahhüdü, halkın dilinin merkezi bir tema haline geldiği

şiirsel çalışmalarında belirgindir. Erişilebilir dile olan bu bağlılık, Vahapzade'nin daha geniş

bir kitleyle bağlantı kurmasını sağlayarak şiirini alakalı ve etkili hale getirir. Bahtiyar Vahapzade'nin Türk edebiyatı üzerindeki etkisi önemlidir, çünkü siyasi çalkantıların yaşandığı bir dönemde dayanıklılık ve kültürel gururun sesini temsil eder (bahtiyar

vahabzade'nin 1980,dergipark.org.tr/tr/download).

Vahapzade'nin dilin kültürel bir birleştirici olarak önemi konusundaki ısrarı, sonraki nesil şair ve yazarları etkilemiş ve onları eserlerinde kimlik ve aidiyet temalarını keşfetmeye teşvik etmişti. bahtiyarvahab, dergipark.org.tr/tr/download.

Vahapzade, halkının mücadelelerini edebi üretimiyle iç içe geçirerek, Türk edebiyatı manzarasında ilham vermeye ve yankı uyandırmaya devam eden kalıcı bir miras yaratmıştır. Hem Necip Fazıl Kısakürek hem de Bahtiyar Vahapzade, şiirlerinde kendilerine özgü kültürel geçmişlerini ve sanatsal felsefelerini yansıtan belirgin dil ve imge kullanımları sergilerler. B Vahapzade xalqın büyük sevgisini kazanan, şiirleri çocuktan büyüye her kesin dilinde ezberdir. 21 Şubat 2025'te Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Azerbaycan edebiyatının seçkin temsilcisi Halk Şairi Bahtiyar Vahabzade'nin 100. yıldönümünün kutlanmasına ilişkin kararnameyi imzaladı.

İlham Aliyev; "Bahtiyar Vahabzade, savaşı kişiliği ve yönlü faaliyetleriyle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Azerbaycan'ın sanatsal ve sosyal düşünce tarihine parlak sayfalar yazan güçlü isimlerden biridir. Vatana, millete ve ana dile sonsuz sevgiyi ifade eden, derin şiirsel ve felsefi düşüncelerle zengin olan mirası, her zaman kültürel ve manevi değerlere saygıyı, ulusal özgürlük ideallerine bağlılığı ve bağımsızlık ideolojisine sadık kalmıştır". (https://yap.org.az/az/view/news/93333).

Gördüyümüz kimi her iki büyük şairin Bahtiyar Vahapzade yahut Necip Fazıl Kısakürek'in yazılarında mevcut tematik kaygılar, insan deneyiminin derinliklerini araştıran varoluşsal ve felsefi sorularla derin bir meşguliyeti ortaya koymaktadır. Her iki yazar da kültürel kimlik ve mirasın karmaşıklıklarıyla boğuşmakta ve bu unsurların kahramanlarının hayatlarını ve kararlarını nasıl şekillendirdiğini incelemektedir. Örneğin, Vahapzade'nin şiiri sıklıkla Azerbaycan'ın zengin kültürel dokusunu kutlar ve toplumsal değişimin zemininde kişinin kimliğini sürdürme mücadelelerini yansıtır. dünyanın ahlaki pusulasını Benzer şekilde, Kısakürek'in eserleri sorgulayarak toplumsal normları ve Türk toplumunun daha geniş değerleri eleştirir. Bu varoluşsal bağlamında bireyin mücadelelerini ikilemleri ele alarak, her iki yazar da araştırır. Yazıları, hızla modernleşen bir okuyucuları kendi kimlikleri ve onları

şekillendiren kültürel miraslar üzerinde düşünmeye davet eder. Bu paylaşılan tematik keşif, yaratıcı arayışlarındaki ortak noktaları vurgular ve insan deneyimini kültürel ve toplumsal çerçeveler merceğinden sorgulamaya olan bağlılığı ortaya koyar. Tematik benzerliklere ek olarak, Vahapzade ve Kısakürek, anlatılarının derinliğini ve yankısını artıran bir dizi edebi teknik kullanır. Her iki yazar da

okuyucularında derin duygusal tepkiler uyandırmak için sembolizmi ve imgeleri ustalıkla kullanır. Örneğin, Vahapzade'nin doğayı kültürel kimliğin bir sembolü olarak kullanımı, okuyucunun yer ve aidiyet duygusuyla yankılanan canlı manzara tasvirlerinde sıklıkla kendini gösterir. Bu imgeler yalnızca bir fon olarak değil, aynı zamanda anlatının ayrılmaz bileşenleri

olarak hizmet eder ve bireyin ve çevresinin birbirine bağlılığını vurgular. Öte yandan Kısakürek, karmaşık felsefi fikirleri iletmek için sıklıkla metafor ve alegori kullanır. Eserleri anlam katmanlarıyla doludur ve okuyucuları basit okumalara meydan okuyan yorumlayıcı bir diyaloga girmeye davet eder. Ayrıca, her iki yazar da anlatı tarzı ve yapısı bakımından benzerlikler paylaşıyor ve sıklıkla kişisel anekdotları daha geniş toplumsal eleştirilerle bir araya getiriyor. Kişisel ve evrenselin bu şekilde harmanlanması, okuyucularla birden fazla düzeyde yankı bulan zengin bir anlam dokusu yaratıyor. Vahapzade ve Kısakürek, bu edebi teknikleri kullanarak yalnızca eserlerinin estetik kalitesini artırmakla kalmıyor, aynı zamanda anlatılarının temelini oluşturan felsefi sorgulamaları da derinleştirerek okuyucuları varoluşun çok yönlü doğası üzerinde düşünmeye davet ediyor.

Vahapzade ve Kısakürek'in kişisel deneyimleri, yaratıcı ifadelerini önemli ölçüde etkileyerek tematik kaygılarını ve anlatı tarzlarını şekillendiriyor. Vahapzade'nin yazıları, Azerbaycan'ın sosyo-politik bağlamında derin köklere sahip olup, halkının çalkantılı zamanlardaki mücadelelerini ve özlemlerini yansıtıyor. Şiirleri sıklıkla baskıya karşı bir direniş biçimi olarak hizmet ediyor ve çalışmalarına aciliyet ve

özgünlük duygusu katıyor. Öte yandan, Kısakürek'in edebi yolculuğu, özellikle İslam felsefesi ve mistisizmle olan etkileşimi olmak üzere, kişisel inançları ve deneyimleri tarafından önemli ölçüde şekillendirilmiştir. Eserleri sıklıkla modernite ve gelenek arasındaki gerilimle boğuşur ve hızla değişen bir dünyada gezinirken yaşadığı iç çatışmaları yansıtır. Dahası, her iki yazar da kimlik ve topluma ilişkin bakış açılarını şekillendiren ortak tarihi ve kültürel bağlamlardan etkilenir. Türkiye'de 20. yüzyılın başları önemli siyasi çalkantılarla işaretlendi ve her iki yazar da eserlerinde bu ortama yanıt vererek, tarihi olayların kişisel ve kolektif kimlikler üzerindeki etkisini vurguladılar. Kişisel deneyimler ve yaratıcı ifade arasındaki etkileşimi inceleyerek, Vahapzade ve Kısakürek'in yalnızca gerçekliklerini yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda Türk edebiyatında kültürel kimlik ve toplumsal eleştiri etrafındaki devam eden diyaloga nasıl katkıda bulunduklarını takdir edebiliriz. Bahtiyar Vahapzade ve Necip Fazıl Kısakürek'in yaratıcı çabaları, bireysel edebi üsluplarını aşan çarpıcı benzerlikler ortaya koyuyor. Varoluşsal temaları keşfetmeleri, edebi teknikleri ustaca kullanmaları ve kişisel deneyimlerin derin etkileriyle, her iki yazar da kültürel kimlik ve toplumsal normları çevreleyen söyleme önemli ölçüde katkıda bulunuyor. Eserleri, okuyucuları yansıtıcı bir yolculuğa

çıkarmaya davet ediyor ve zamanlarının sosyo-politik manzaraları içinde insan deneyiminin karmaşıklıklarını daha derin bir şekilde anlamalarını teşvik ediyor. Türk edebiyatının zenginliğini keşfetmeye devam ederken, Vahapzade ve Kısakürek, yaratıcı ifadenin kültürel iç gözlem ve eleştiri için güçlü bir araç olarak nasıl hizmet edebileceğinin ve nihayetinde Türkiye'nin edebi mirasını zenginleştirebileceğinin örnekleri olarak duruyorlar.

Güneş Yılmaz

Türk bilim adamı

Aziz Sancar

Güneş dergisi'nin bu sayısında büyük Türk bilim adamı Aziz Sancardan bahs edeceğiz...

Türk bilim adamı Moleküler biyoloji alanında önemli bir isim olan Aziz Sancar, 1946 yılında Türkiye'de Mardin'in Savur ilçesinde doğdu (Aziz Sancar Nobel Kimya Ödülü'nü Kazandı - Bilim Genç.)

Erken yaşamı ve eğitimi, bilime gelecekteki katkılarını şekillendirmede önemli bir rol oynadı. İlk öğrenimini küçük bir köyde tamamladıktan sonra Sancar, yüksek öğrenim görmek için İstanbul'a taşındı ve burada genetik ve biyolojiye karşı yoğun bir ilgi geliştirdi. 1969 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu.

Daha sonra ileri çalışmalar için Amerika Birleşik Devletleri'ne taşındı ve Dallas'taki Teksas Üniversitesi'nden doktorasını aldı. Bu geçiş, yalnızca akademik ufkunu genişletmekle kalmadı, aynı zamanda DNA onarımı alanındaki çığır açan araştırmaları için de zemin hazırladı (İşte Aziz Sancar'ın Hayatı, evrimagaci.org). Sancar'ın bilime olan bağlılığı, köklerine olan bağlılığıyla birleşince, onu bilim camiasında azim ve mükemmelliğin sembolü haline getirdi. Sancar'ın en önemli katkıları, özellikle hücrelerin ultraviyole (UV) ışık ve diğer

mutajenik maddelerden kaynaklanan hasarı nasıl onardığı konusunda DNA onarımı alanındadır (Aziz Sancar'a Nobel Ödülü'nü getiren çalışmaları: DNA'nın www.drozdogan.com)

Araştırmaları, hücrelerin genetik bütünlüklerini koruduğu kritik bir mekanizma olan nükleotid eksizyon onarımının karmaşık süreçlerini haritaladı. 2015 yılında Sancar, bu onarım yollarını açıklamaktaki ortak çabaları nedeniyle Tomas Lindahl ve Paul Modrich ile birlikte Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldü (Aziz Sancar (1946). Çalışmaları, enzimlerin DNA hasarını tanıma ve düzeltmede nasıl önemli bir rol oynadığını ve böylece temel genetik bilgileri nasıl koruduğunu gösterdi. Bu çığır açan araştırma, yalnızca hücresel süreçler hakkındaki anlayışımızı geliştirmekle kalmadı, aynı zamanda kanser tedavisi ve terapisinde olası ilerlemeler için de temel oluşturdu. Bilime yaptığı paha biçilmez katkıların tanınması amacıyla Sancar, kariyeri boyunca çok sayıda ödül ve övgü aldı. 2015 Nobel Kimya Ödülü, moleküler biyoloji alanındaki özverisinin ve etkisinin bir kanıtı olarak duruyor (Aziz Sancar, tr.wikipedia.org/wiki/Aziz_Sancar).

Nobel Ödülü'nün ötesinde, Sancar, insan sağlığının iyileştirilmesi için bilimsel bilgiyi uygulama konusundaki devam eden bağlılığını sergileyen, kanser tedavilerini geliştirmek için sirkadiyen saati kullanma konusundaki yenilikçi yaklaşımları nedeniyle onurlandırıldı. Prof. dr. Aziz Sancar ‘Sirkadiyen saat’ (ritmik saat) çalışması ile kanser hücrelerinin yok etmesini amaçlıyor.

Prof dr Aziz Sancar'ın verimli çıktıları arasında, bilimsel toplulukta araştırma, eğitim ve mentorluğa olan bağlılığını yansıtan 415'ten fazla bilimsel makale ve 33 kitap'ı bulunmaktadır.

Aziz Sancar'ın başarıları yalnızca bilimsel yeteneğini vurgulamakla kalmaz, aynı zamanda moleküler düzeyde hastalıkları anlama ve onlarla mücadele etmede devam eden araştırmanın önemini de vurgular.

Polat Bülbüloğlu- 80

Güneş dergisi'nin bu sayısında; Sanatçı oyuncu, siyasetçi ve diplomat olarak farklı alanlarda çalışan yetenekli bir insan olan 80.doğum gününü kutladığımız Polat Bülbüloğlu'ndan bahs edeceğiz.

Polat Bülbüloğlu 4 Şubat 1945'te Azerbaycanda Bakü'de doğdu. Babası, **Bülbül Murtuza Rza oğlu Mammadov (1897–1961)**, ünlü bir Azerbaycan opera sanatçısı ve aslen Azerbaycanın Şuşa kentinden olup, Polat'ı erken yaşta müzik kültürüyle tanıştırmıştır. O, Polat'ı erken yaşta müzik kültürüyle tanıştırdı. Polat, bir müzik okulunda piyano eğitimi ve ardından Bakü Müzik Akademisi'nde Gara Garayev'in öğrencisi olarak kompozisyon eğitimi aldı. 17 yaşına geldiğinde arkadaşı ünlü sanatçı Muslim Magomayev için şarkıların yanı sıra profesyoneller tarafından seslendirilen birçok şarkı besteledi. Bülbüloğlu, 1982 yılında Azerbaycan SSC'nin Milli Sanatçısı oldu. Yılın Şarkısı festivaline katıldı ve dört kez birincilik ödülünü kazandı. Yirmiden fazla uzun

<https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dos>

metrajlı filmin müziklerini besteledi ve birçoğunda başrol oynadı. Bülbüloğlu 1988 yılında Kültür Bakanı oldu. 1995 yılında Azerbaycan Milli Meclisi'ne katıldı. Polat Bülbüloğlu, 2006 yılında Kültür Bakanlığı görevinden ayrılarak Moskova'ya taşındı ve burada Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Rusya Federasyonu Büyükelçisi olarak atandı <https://en.wikipedia.org/wiki/Polad> Azerbaycan'ın Rusya büyükelçisi olarak görev yaptığı süre, P. Bülbüloğlu iki ülke arasındaki kültürel ve ekonomik bağları köprülemek için ikili ilişkilerin geliştirilmesini sağlamada önemli bir rol oynamış, çeşitli uluslararası forumlarda Azerbaycan'ın sesli bir savunucusu olmuştur. Azerbaycan kültürünün tanıtımı, Polat Bülbüloğlu'nun diplomatik çabalarının önemli bir yönü olmuştur. Bir kültür elçisi olarak, Azerbaycan müziğinin, sanatının ve geleneklerinin zengin dokusunu uluslar arası izleyicilere tanıtmak için sanatsal geçmişinden yararlanmıştır.

<https://www.instagram.com/burakakbur>

Polat Bülbüloğlu ve Leyla Aliyeva . <https://en.azvision.az/news>

Kültürel değişimler düzenlemek, Bülbüoğlu'nun diplomatik hizmetinin bir diğer temel taşı olmuş, bu değişimler, Azerbaycan ile diğer uluslar arasında karşılıklı anlayışı ve iş birliğini kolaylaştırmış, sanatçıların, müzisyenlerin ve akademisyenlerin işbirliği yapmaları ve yeteneklerini paylaşmaları için platformlar oluşturmuştur. Azerbaycan diasporasını desteklemek, özellikle Rusya gibi önemli bir Azerbaycan topluluğunun bulunduğu bölgelerde, Bülbüloğlu'nun kültürel diplomatik çabalarının önemli bir unsuru olmuştur. Bu tür çabalar, yalnızca Azerbaycan diasporasının kültürel kimliğini güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda Azerbaycan'ın, nerede ikamet ederlerse etsinler halkının refahına olan bağlılığını göstererek uluslararası arenadaki konumunu da güçlendirmiştir. Polat Bülbüloğlu Rusya Federasyonu Büyükelçisi olarak hizmetini uğurla tamamlamışdı.

Hizmetlerinden dolayı ; *Onur Nişanı (Rusya) - Dostluk Nişanı 2005; "Bağımsızlık" Nişanı - 2005, 2. Sınıf "Vatana Hizmet Nişanı" - 2019: "Haydar Aliyev" Nişanı - 2020, Kazakistan - Ulusal Barış ve İlerleme Ödülü (2010) - Türkçe konuşulan dünyada barış, dostluk ve kültürel kalkınmaya özel katkılardan dolayı, Kendisine "Özbekistan Cumhuriyeti Halk Sanatçısı" madalyası, "Başkurdistan Cumhuriyeti Halk Sanatçısı" ve daha birçok değerli ödüllere layik görülmüştür.* (<https://en.wikipedia.org/wiki/Polad>).

<https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Ilham>

2025 yılı 3 şubat tarihinde ise Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Polat Bülbüloğlu'nu '1. derece Vatana Hizmet Nişanı' ile ödüllendirilmesi hakkında Kararname imzalamıştı [President.az](https://www.president.az). Polat Bülbuloğlu'nun Türkiye'deki faaliyetleri de her zaman ilgi odağı olmuştur. Hizmetlerine göre kendisine "Yılın Medeniyet İşçisi" fahri unvanı verilmiştir. 2025 yılında 4 şubatta ünlü sanatçı, besteci, Azerbaycan Halk Sanatçısı Azerbaycan Milli Meclisi Kültür Komitesi Başkanı ve TÜRKSÖY' un kurucu genel müdürü Polat Bülbüloğlu'nun 80. doğum günü münasebetiyle Bakü'de Haydar Aliyev Sarayı'nda "Dönüş" adlı muhteşem bir konser düzenlendi. (<https://www.turksoy.org/haberler/polad-bu>).

TÜRKSÖY Genel Sekreteri Sultan Raev, geceye katılarak Polat Bülbüloğlu'nu tebrik ederek kendisinin sadece Azerbaycan için değil, tüm Türk Dünyası için önemli bir sanatçı ve kültür insanı olduğunu vurgulayarak, Türk Dünyası ortak kültür ve medeniyetini koruma ve yayma misyonuna sahip uluslararası bir kuruluş olan TÜRKSÖY'un kurucusu olarak adının ortak Türk Dünyası tarihine geçtiğini belirtti. (<https://www.turksoy.org/haberler/tur>).

Güneş dergisi olarak Polat Bülbüloğlu'nu 80. doğum günü dolayısıyla; ve başarılı hizmetlerinden dolayı Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından “1. derece Vatana Hizmet Nişanı” yüksek ödülüne layık görülmesi vesilesiyle tebrik eder, kendisine can sağlığı, çalışmalarında yeni uğurlar, başarılar dileriz.

Güneş Yılmaz

TÜRK FOLKLORU

Nesiller boyunca aktarılan mitler, masallar ve geleneklerden oluşan bu geleneksel bilgi gövdesi, bir milletin kalbini ve ruhunu yansıtan bir ayna görevi görür. Genel olarak bir kültürün geleneksel uygulamaları olarak tanımlanan folklor, sözlü anlatılar, gelenekler, müzik ve dans gibi insan deneyimine dair içgörü sağlayan unsurları içerir. Türk folklorunun önemini, ana temalarını ve çeşitli biçimlerini inceleyerek, bu kültürel ifadelerin Türk halkının mirasını ve değerlerini nasıl

koruduğuna dair daha derin bir anlayış kazanabilir ve aynı zamanda onların tarihi yolculuklarını anlamak için bir mercek sunabiliriz. Özünde, Türk folkloru, geçmiş ile şimdiki zaman arasında hayati bir bağ görevi gören, ulusun kültürel kimliğinin temel bir bileşenidir. Folklor, mitler, efsaneler, halk hikayeleri ve gelenekler dahil olmak üzere çeşitli unsurları kapsar ve bunlar birlikte Türk deneyiminin zengin bir anlatısını oluşturur. Örneğin, birçok halk hikayesi tarihi figürlerin ve günlük

kahramanların mücadelelerini ve zaferlerini anlatarak, çağdaş izleyicilerin atalarının deneyimleriyle bağlantı kurmasını sağlar. Bu hikayeler genellikle Türk toplumunun değerlerini, inançlarını ve geleneklerini özetler ve toplumsal etik ve sosyal normlara ilişkin içgörüler sunar. Folkloru inceleyerek, yalnızca bu kültürel anlatıları korumakla kalmıyoruz, aynı zamanda bunların ortaya çıktığı tarihi bağlamlar hakkında daha iyi bir anlayış kazanıyoruz.

<https://x.com/AkpHekelleri/status> Türkiye. Eskişehir. Sivrihisar, Nasrettin Hoca heykeli.

Örneğin, zekâsı ve bilgeliğiyle bilinen sevilen bir halk karakteri olan Nasreddin Hoca'nın masalları, genellikle 13. yüzyılın sosyo-politik gerçeklerini yansıtır ve izleyicilerin o dönemdeki yaşamın karmaşıklıklarını keşfetmelerini sağlarken zamansız ahlaki dersler verir. Türk folklorunda yaygın olan temalar, insan duygularının ve toplumsal değerlerin karmaşıklıklarını ortaya koyar ve genellikle aşk, kahramanlık ve ahlak etrafında döner. Aşk ve romantizm, çoğu halk masalında, ilişkilerin ideallerini ve mücadelelerini, genellikle toplumsal beklentilere karşı resmeden önemli motifler olarak hizmet eder. Örneğin Leyla ve Mecnun hikayesi, karşılıksız aşkın ve gerçek sevgi için yapılan fedakarlıkların dokunaklı bir hikayesidir ve nesiller boyunca izleyicilerde derin yankı uyandırır. Ek olarak, kahramanlık ve cesaret, zorluklara karşı koyan cesur bireylere duyulan kültürel hayranlığı yansıtan çok sayıda efsanede kutlanır. Türk destan edebiyatının efsanevi figürü olan Dede Korkut gibi karakterler, cesaret ve sadakat erdemlerini temsil eder. Bireysel hikayelerin ötesinde, Türk folkloru aynı zamanda ahlaki dersler ve toplumsal değerler de verir ve kahramanlık, dürüstlük, alçakgönüllülük ve toplumsal dayanışma gibi erdemlerin önemini pekiştirir.

<https://ru.pinterest.com/pin/795166877928655392/> Dede Korkut

Türk bağlamına uyarlanan Ezop masalları, genellikle yerel kültürel değerlerle yankılanan mesajlar taşır, etik davranışın ve toplumsal sorumluluğun önemini vurgular ve böylece Türk toplumunun ahlaki pusulasını şekillendirir. Türk folkloru, her biri kültürel manzaranın zenginliğine katkıda bulunan çeşitli biçimlerde kendini gösterir. Hikaye anlatımı, atasözleri ve bilmeceler de dahil olmak üzere sözlü gelenekler, bilgi ve değerlerin bir nesilden diğerine aktarılmasında önemli bir rol oynar. Genellikle toplumsal ortamlarda gerçekleştirilen hikaye anlatımı, anlatının gerçekliğini korurken dinleyiciler arasında bağlantılar kurarak paylaşılan bir deneyim yaratır. Atasözleri, özlü ve etkili, bilgeliği ve hayat derslerini özetler ve genellikle Türk halkının kolektif deneyimlerini yansıtır. Ek olarak, halk müziği, saz ve darbuka gibi geleneksel enstrümanların kullanımıyla karakterize edilen Türk folklorunun bir başka önemli ifadesi olarak hizmet eder. Karadeniz'in canlı ezgilerinden Doğu Anadolu'nun melankolik melodilerine kadar çeşitli bölgesel stiller, Türk müzik geleneklerindeki çeşitliliği sergiler. Halk dansları da kültürel dokuyu zenginleştirir ve her bölge, yerel gelenekleri ve kutlamaları yansıtan benzersiz stilleriyle övünür. Halay ve Zeybek gibi danslar yalnızca sanatsal ifadeler olarak hizmet etmekle kalmaz, aynı zamanda kültürel kimliği ve mirası güçlendiren toplumsal bağ kurma deneyimleri olarak da işlev görür.

Zeybek dansı, <https://bodrumdans.com>.

Toplu olarak, bu folklor biçimleri yalnızca eğlendirmekle kalmaz, aynı zamanda eğitir, kültürel köklere gurur aşılar ve sürekli gelişen bir toplumda bir süreklilik duygusu geliştirir. Türk folkloru kültürel kimliğin, tarihi bağlamın ve toplumsal değerlerin çok yönlü bir deposunu temsil eder. Zengin anlatıları aracılığıyla, insan duygusunun ve ahlakının karmaşıklıklarına dair içgörüler sağlarken Türk deneyiminin özünü korur. Aşk, kahramanlık ve ahlaki derslerin ana temaları nesiller boyunca yankılanarak Türk toplumunun temelini oluşturan değerleri güçlendirir. Sözlü geleneklerden müzik ve dansa kadar çeşitli folklor biçimleri, kültürel ifadenin dinamik doğasını ve bu gelenekleri korumada toplumsal katılımın önemini vurgular. Türk folklorunu keşfetmeye ve kutlamaya devam ederken, yalnızca geçmişi onurlandırmakla kalmıyoruz, aynı zamanda bu paha biçilmez hikayelerin ve uygulamaların gelecek nesiller için de devam etmesini sağlayarak, modern Türkiye'yi şekillendiren zengin kültürel mirasın daha derin bir şekilde anlaşılmasını ve takdir edilmesini teşvik ediyoruz.

Güneş Yılmaz

NERGİS ÇİÇEĞİ

*Budur geldi bahar fesli ,
Açılıbdır lale, nergiz...*

<https://www.herverbitki.com/>

Nergis çiçeği baharın müjdesini veren ilk bahar çiçeklerinden biridir. Suya dayanıklı olan Nergis, hoş kokulu bir çiçektir. Nergis çiçeğine Latince "Nergis" denir. Nergis çiçeği diğer çiçeklere göre çok hassas bir bitki olup, çok çabuk solar. Bu nedenle Nergis çiçeği Hususi ilgi ister. İskandinav ülkelerinde yabani olarak yetişen hoş kokulu, güzel görünümlü nergislerin 40 türü bulunmaktadır. Sarı veya beyazla karıştırılmış taç yapraklarından oluşan Nergis çiçeğinin sarı ve beyaz renkte çeşitleri bulunmaktadır.

Nergis çiçeğinin bakımı doğru yapıldığında boyu 20 cm'den 80 cm'ye kadar çıkabilmektedir.

<https://www.alibotanik.com/blog/icerik/nergis-cicegi-bakimi>

Anavatanı Avrupa olan bu bitkiler en büyük tür zenginliğine İspanya ve Portekiz'de sahiptir. Ancak doğal olarak tüm Akdeniz kıyılarında, hatta uzantısı olan Japonya'ya kadar aynı enlemlerde görülmektedir. Avrupa, Kuzey Amerika ve Kuzey Afrika'da yetişen *Narcissus poeticus*, Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde, özellikle Karaburun ve Mordoğan'da yetişmektedir <https://tr.wikipedia.org/wiki/Nergis>. Baharın habercisi olan nergis çiçeği Azerbaycan'da en sevilen çiçeklerden biridir. Dostluk, saygı ve sevgi anlamına gelen

hoş kokulu, güzel nergis çiçeğini sevdiklerinize saygı ve sevginizi göstermek için hediye edebilirsiniz.

Azerbaycan tarihinde iz koyan kadınlar

**Kadın gülerse beşeriyet gülecek,
Sürüklenen beşeriyet kadınlara yükselecek**

H. Cavit.

Güneş dergisi'nin bu sayısında; Azerbaycan tarihinde iz bırakan kadınları Türk dünyasına tanıtalım.

Azerbaycan kadınları, tarih boyunca halkın kaderine büyük katkılarda bulunmuşlardır. Ortaçağ'da Kızıl Arslan'ın eşi Katibe Hanım, Özbek Han'ın eşi Mihrijan Hanım, Uzun Hasan'ın annesi Sare Hatun, Şah İsmail'in kızı Mehin banu Sultanem, Şirvanşah I. Halilullah'ın eşi Peri Hanım, Şah Abbas'ın annesi Hayrünnisa Begüm, efsanevi Tuti Bike ve diğerleri ülke tarihinde büyük iz bırakmıştır. 1918 yılında Azerbaycan Halk Cumhuriyeti döneminde ülkede yaşayan tüm halklara ve kadınlara oy hakkı tanınmıştır. Böylece Azerbaycan, Doğu'da kadınlara oy verme hakkını veren ilk ülke olmuştur. Kadınlara eşit haklar verilmesi, kadınlar arasındaki cehaletin kısa sürede ortadan kaldırılması, kadınların öğretmen, doktor, mühendis ve diğer mesleklerde görev alması, toplumda erkeklerle aynı haklara sahip olması, kendi yetenek ve deneyimlerinin farkına varabilmesi bu dönemin temel başarıları arasındadır. 1921 yılı Azerbaycan tarihine kadınların ilk kongresinin yapıldığı yıl olarak girmiştir. Neriman Nerimanov'un konferanstaki konuşmasının ana temasını

kadınların özgürlüğü fikri oluşturdu. Kısa sürede Azeri kadınlarının eğitilmesi ve sosyal faaliyetlerinin arttırılması yönünde önemli çalışmalar yapıldı. 1921 yılında kızlar için kurulan okul öncesi eğitim kurumu, Yüksek Kadın Pedagoji Enstitüsüne dönüştürüldü.

*Azerbaycan'ın ilk kadın yazarlarından eğitimci- Şefika Efendizade.
(I. Dünya Savaşı sırasında) ilk tıbbi yardım birimini yöneten General A.
Şihlinski'nin eşi- Nigar Şihlinskaya.*

İlk Azerbaycanlı kadın kimyacı – İzzet Orujova.

İlk jinekolog, Tıp İlimleri doktoru , professor - Adila Shakhtakhinskaya.

*Azerbaycan Tarih Müzesi'nin başkanlığını tarihçi, akademisyen -
Pustakhanim Azizbeyova*

Azerbaycan'ın ilk kadın bestecisi - Rzayeva Aghabaci.

*İlk profesyonel opera sanatçıları - Fatma Muhtarova ve Şovkat
Memmedova'dır.*

*İlk sanatçılar İzzet Seyidova, Gülnaz Salamova, Ceyran Topçubaşova, Vaciha
Samadova ve Güllü Mustafayeva'dır.*

*Azerbaycan'ın ilk kadın sinema yönetmeni, "Molla Nasreddinçi" Ali
Gamkusal'ın kızı - Salamzade Gamar.*

*İlk kadın heykeltıraşlar – Elmira Hüseynova, Munevvar Rzayeva .İlk artistik
balerinler – Gamar Almaszadeh, güzel sanatlar ustası Leyla Vakilova.*

Ünlü dansçılar - Amina Dilbazi; Roza Celilova.

*Dünya şampiyonu sporcular Aynur Sofiyeva ve atış poligonunda olimpiyat
şampiyonu Zemfira Meftikhatdinova .*

*Azerbaycan biliminin gelişmesinde parlak bir yere sahip olan
akademisyen Zarife Aliyeva*

Yazarlar – Aziza Caferzade ve Alaviyya Babayeva.

Caz-muğam sentezini gerçekleştiren besteci- Firangiz Alizadeh .

Doğu'da opera yazan ilk kadın besteci - Şafiga Ahundova'dır.

Azerbaycan, tarihe adını kahraman kadın olarak yazdıran Gültekin Esgerova, Höküme Eliyeva, Salatin Esgerova gibi daha nice şerefli, grur duyulan kahraman kadınlar yetiştirmiştir. **Gurur duyuyoruz!**

HOŞ GELDİN RAMAZAN

<https://www.turkivegazetesi.com.tr>

Ramazan ayı dünyadaki milyonlarca Müslüman için manevi önem ve toplumsal uyumla dolu mukaddes bir aydır. Ramazan ayı Ay, şafaktan gün batımına kadar oruç tutmakla anılır; bu sadece yemek ve içmekten uzak durma değil, manevi gelişime doğru derin bir yolculuktur. Güneş batarken ve ezan mahallelerde yankılanırken, sokaklar, İslam inancında büyük öneme sahip olan ayın göksel sembolizmini yansıtan ışıklar ve hilal motifleriyle süslenir. Aileler evlerinde toplanır, dualar edilir, evler akşam yemeği için hazırlanan geleneksel yemeklerin kokusuyla dolarlar. Orucu açmak için iftar süfreleri hazırlanır, hurma kokusuyla ve çeşitli mutfak lezzetleriyle hoş bir kokuya bürünür. Şafakta başlayıp gün batımında sona eren oruç, kişinin irade gücünün zorlu bir testi olarak hizmet eder ve bireyleri zihinsel metanet ve dayanıklılık geliştirmeye iter. Aileler ve arkadaşlar oruçlarını açmak için bir araya geldikçe, iftarın toplumsal yönü, bağları güçlendiren ve paylaşılan bir deneyim duygusunu besleyen değerli

bir gelenek haline gelir. Fiziksel açlığın ötesinde, oruç manevi tefekkür ve öz disiplini teşvik ederek inananları nezaket, hayırseverlik ve kendini geliştirme eylemlerine katılmaya teşvik eder.

Ramazan ayında oruç tutmak kişinin manevi ve ahlaki pusulasını geliştirmek, kendisiyle ve başkalarıyla daha derin bir bağlantı kurmasını teşvik etmek için bütünsel bir yaklaşımdır.

<https://www.yeniasir.com.tr/yasam/>

Ramazan boyunca her akşam, aileler genellikle yalnızca yılın bu zamanına özgü olan benzersiz mutfak lezzetlerinin hazırlanmasına katılırlar. Oruç tutmak, namaz kılmak, yardımlaşma, dua etmek, zekat, ihtiyacı olanların

refahına katkıda bulunmaya teşvik edilmesi Ramazan ayında merkezi bir rol oynar. Ramazan, birlik, tefekkür ve kültürel kutlamanın zengin atmosferine saran derin bir manevi öneme sahip İslam'ın gerçek ruhunu somutlaştıran nezaket ve cömertlik eylemlerinde bulunması gereken mukaddes bir aydır. Ramazan ayında edilen dualar geri çevrilmez.

Bu mukaddes Ramazan ayında Allah dergahında tutduğunuz oruçlar, etdiyiniz bütün dualar kabul olsun.

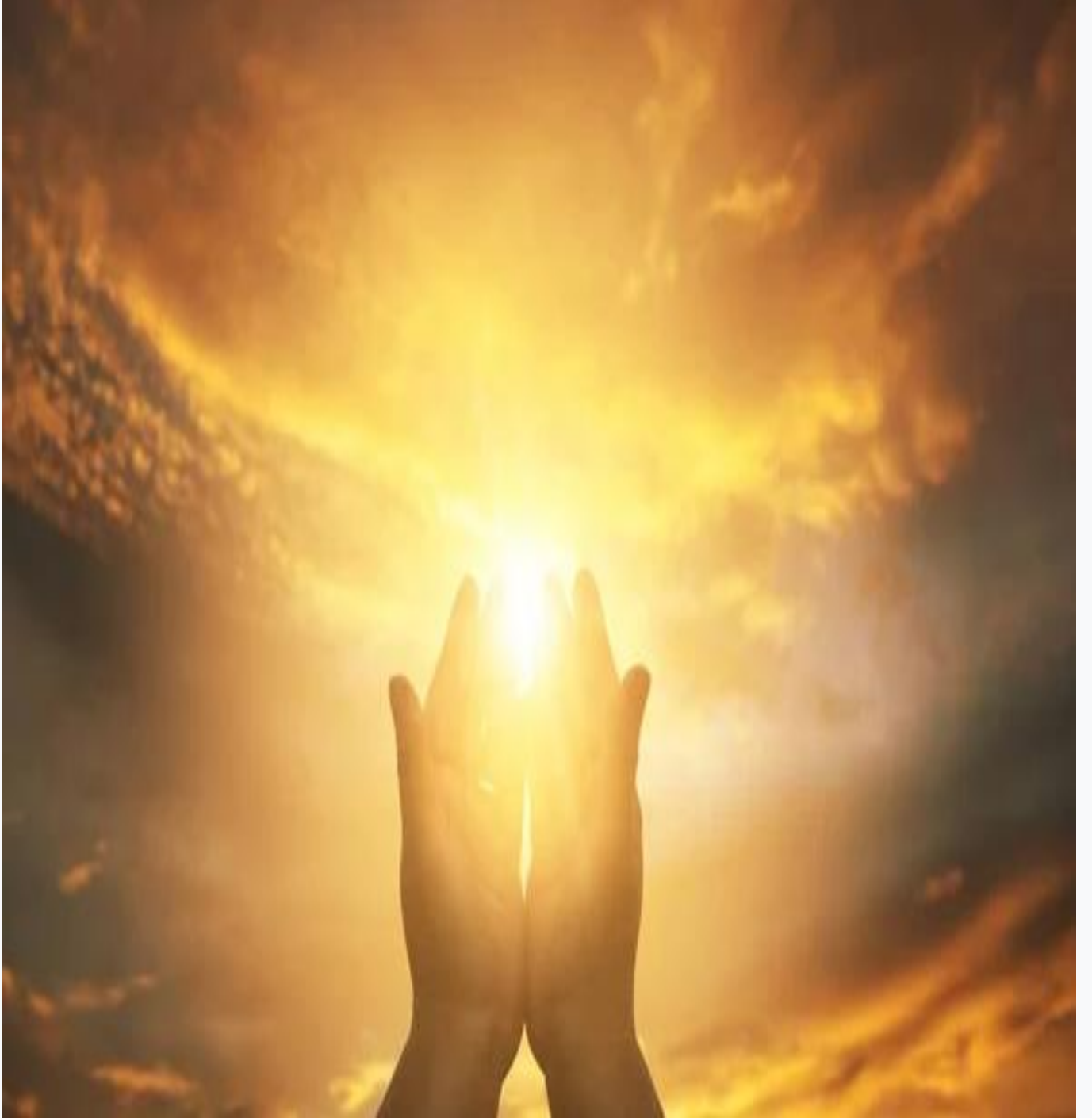
...Amin!...

<https://www.ahmedhulusi.org/tr/yazi/duanin-sekli>

<https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/yasam/ramazan-ne-zaman-basliyor-2025-ilk-oruc-ve-sahur-hangi-gun-diyanet-ile-ramazan-ayi-takvimi>

<https://depositphotos.com/tr/photos/dua-eden-eller.html>

E-Mail: dergigunes@gmail.com

gunes_dergi

gunesdergi.com

Kapak resmi

<https://www.maheridiyazevloluagi.com/turk-un->

Türkiye 2025